

Dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. UK
Dyrektor Centrum Badawczo-Wdrożeniowego
Uniwersytet Kaliski
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
ul. Nowy Świat 4, 62-800 Kalisz

Kalisz, dnia 18.01.2024 r.

RECENZJA

dorobku naukowego Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha – Kandydata do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

1. Podstawa i źródła wymagań formalnych sporządzenia recenzji

Zasadniczą podstawą sporządzenia przedmiotowej recenzji stało się wyznaczenie przez Radę Doskonałości Naukowej do składu komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu dr. inż. Jarosławowi Stelmachowi, w dziedzinie *nauk społecznych*, w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*, wszczętym w dniu 28 sierpnia 2023 r.

Bazując na tym podłożu i posiłkując się założeniami określonymi w art. 219 ust. 1 pkt 2 z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 poz. 478 z późn. zm.) stworzono następnie obraz dorobku naukowego Habilitanta zaprezentowany poniżej.

Na urzeczywistniony w ten sposób materiał złożyły się przede wszystkim: ocena dzieła, wskazanego jako znaczące osiągnięcie naukowe, o tytule *Zamachy terrorystyczne. Istota i koncepcja reagowania* oraz analiza nagromadzonego przez Kandydata materiału, dokumentnie potwierdzającego, osiągnięty dorobek naukowo-badawczy.

2. Sylwetka naukowa Habilitanta w ujęciu ogólnym

U podstaw zainteresowań naukowych Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha należy wyróżnić oficerską służbę w Wojsku Polskim, wieloletnie doświadczenie w jednostkach wojsk aeromobilnych i specjalnych, jak również wykonawstwo zadań o charakterze policyjnym podczas zabezpieczenia szeregu imprez masowych i przedsięwzięć wojskowych.

Dyplom ukończenia studiów magisterskich Habilitant pozyskał w roku 2007 na kierunku *prawo*. Jako absolwent Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego – w tym samym miejscu i roku – ukończył studia podyplomowe w zakresie *prawo karne wykonawcze*.

Stopień naukowy *doktora nauk społecznych* w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie* został nadany Panu dr. inż. Jarosławowi Stelmachowi uchwałą Rady Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego ówczesnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z dnia 16 września 2014 r. Było to pozytywną konsekwencją przedstawionej do obrony rozprawy doktorskiej pod tytułem: *Ograniczanie skutków zamachów terrorystycznych w budynkach użyteczności publicznej*.

Zabiegi polegające na zdobywaniu zaprezentowanych powyżej tytułów znalazły swoje powiązanie z zatrudnieniem w jednostkach naukowych. Od dnia 1 października 2011 r. do 31 sierpnia 2018 r. – Habilitant funkcjonował w ówczesnej Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu na stanowiskach wykładowcy i adiunkta. Czasowo pełnił tam również obowiązki Szefa Katedry Bezpieczeństwa Narodowego. Od dnia 1 września 2018 r. do chwili obecnej pracuje w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego *Apeiron* w Krakowie. Zatrudniony na stanowisku adiunkta – od dnia 1 marca 2023 r. pełni funkcję prorektora ds. współpracy z otoczeniem społeczno-biznesowym. Wcześniej, w przedziale czasowym od 30 lipca 2020 r. do 30 września 2023 r., był dziekanem Dolnośląskiego Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Społeczno-Prawnych we Wrocławiu.

Opisane powyżej wydarzenia należy powiązać z jednoczesnymi zmianami dokonywanymi się w rozwoju Habilitanta, które przede wszystkim polegały na doskonaleniu pozyskiwanych zakresów – wiedzy, umiejętności i kompetencji – niezbędnych dla dydaktyka i pracownika naukowego.

Od strony zainteresowań naukowych Habilitanta ulegał on zatem postępowej krystalizacji, ale nieodmiennie powiązany był z problematyką bezpieczeństwa obiektowego i reagowania na zamachy terrorystyczne i to zarówno w wymiarze indywidualnym jak i instytucjonalnym. Powstający w ten sposób dorobek był upubliczniany poprzez szereg monografii i artykułów, gdzie w zróżnicowany sposób prezentowano wyniki pochylenia się nad naturą zagrożeń terrorystycznych; roli i zadań instytucji bezpieczeństwa narodowego w ujęciu antykrzysowym; aspektów prawnych, organizacyjnych i edukacyjnych antyterroryzmu i kontrterroryzmu. Z czasem przyjął on tok o charakterze perspektywiczno-badawczym zwięźzony wnioskami natury ogólnej, których ostateczną konkluzją stała się autorsko wyspecyfikowana koncepcja reagowania na dokonywane zamachy terrorystyczne.

Budowany w ten sposób swoisty *warsztat* Habilitant doskonalił w powiązaniu z wielopostaciowymi zdolnościami do współpracy z innymi pracownikami nauki, a w tym, w ramach ruchu badawczego o charakterze konferencyjnym.

Jego szczególnym zwieńczeniem stał się autorski cykl – organizowanych od roku 2017 – kongresów naukowo-technicznych, poświęconych tematyce bezpieczeństwa obiektów, o nazwie *SAFE PLACE*.

Realizując się w tak wyspecyfikowanym obszarze badawczym powstał tym samym jednolicie ukształtowany i pokaźny dorobek – szczegółowo i poprawnie opisany we wniosku Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha o wszczęcie postępowania habilitacyjnego. Jak przy tym wynika ze zgromadzonej dokumentacji Kandydat nie ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego, a zatem są to pierwsze starania w tym zakresie.

Odnotowane w ten sposób pozycjonowanie Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego skutecznie wspiera zaprezentowana aktywność o charakterze dydaktycznym. Zakres realizowanych w tym obszarze obowiązków systematycznie się poszerzał – począwszy od roku 2011 – kiedy w ówczesnej Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu, rozpoczął prowadzenie zajęć dydaktycznych na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* oraz *zarządzanie* na stanowisku wykładowcy i później adiunkta, z takich między innymi modułów, jak: *Prawne podstawy bezpieczeństwa, Podstawy prawa, Terroryzm i jego zwalczanie, Instytucje bezpieczeństwa narodowego*. Aktualnie Habilitant legitymuje się prowadzeniem zajęć na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*, w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego *Apeiron* w Krakowie z szeregu przedmiotów, a w tym: *Zwalczanie terroryzmu* i *Współczesne zagrożenie terroryzmem*.

Czynności te były jednocześnie powiązane ze sprawowaniem opieki naukowej nad kołami naukowymi (aktualnie: Naukowego Koła Działań Antyterrorystycznych i Kontrterrorystycznych WSBPI *Apeiron* w Krakowie) i seminarzystami studiów I i II stopnia na kierunkach *bezpieczeństwo narodowe* i *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Starania te były konsekwentnie zamykane wypromowaniem całego szeregu licencjatów i magistrów, recenzowaniem kilkudziesięciu prac magisterskich i licencjackich, a także dwukrotnym pełnieniem funkcji promotora pomocniczego w przewodach doktorskich.

Istotną i wykazaną przez Habilitanta w tym zakresie aktywnością było poszerzenie posiadanych kompetencji poprzez udział w programach *Erasmus +* o zróżnicowanej mobilności, w: bułgarskim *National Military University, Nebija University* w Madrycie, *Matej Bel University* w Bańskiej Bystrzycy i tureckim *Usak University*.

W przywołanym powyżej *Matej Bel University* Kandydat podjął się odbycia w terminie od 30 kwietnia 2022 r. do 31 lipca 2022 r. stażu naukowego, którego dodatkowym efektem było opublikowanie artykułu: *Contemporary Methods, Forms and Tools of Terrorist Activity in the Countries of the European Union* (*Vojenske reflexive* 2022, nr 3/18, ISSN: 13369202).

Krajowy staż naukowy poczyniony został w Katedrze Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego w terminie od 1 lutego 2021 r. do 30 czerwca 2021 r.

Reasumując powyższe należy zatem jednoznacznie stwierdzić, że Pan dr inż. Jarosław Stelmach legitymuje się odpowiednio udokumentowaną aktywnością naukową powiązaną z posiadanym stopniem doktora, a tym samym ciągłością, jednolitością i konsekwencją postępowania wymaganą przy rozpatrywaniu w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie *nauk społecznych* i dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*.

3. Ocena dorobku Habilitanta wskazanego jako główne osiągnięcie naukowe

W przedłożonym do rozpatrzenia wniosku Habilitant wskazał jako główne osiągnięcie naukowe publikację o charakterze monografii, pod tytułem: *Zamachy terrorystyczne. Istota i koncepcja reagowania*. Przedmiotowe dzieło (ISBN: 978-83-8270-233-0) zostało wydane w Warszawie, w roku 2023, przez Wydawnictwo *Difin sp. z o.o.*, uzyskując dwie pozytywne recenzje wydawnicze autorstwa Pana prof. Bogdana M. Szulca oraz Pana dr. hab. Tomasza Aleksandrowicza.

W ujęciu formalnym oceniana praca obejmuje 456 stron tekstu, z czego 391 stanowi wartości o charakterze merytorycznym. Pozostałe odnoszą się do bibliografii (29 stron), załączników (29 stron) i łącznie siedmiostronicowego spisu rycin, zdjęć i wykazu skrótów.

Bibliografia (strony 392. - 420. monografii) została opracowana poprawnie – w sposób ogólnie zgodny z wybraną tematyką. Pozwala ocenić bogaty zakres poznania naukowego. Stanowi o dbałości Badacza, by teoretyczne i empiryczne aspekty dzieła miały solidne fundamenty piśmiennicze. Rzetelność tego materiału powiązana została ze stosownym podziałem na publikacje monograficzne (zwarte), artykuły naukowe, źródła prawa, materiały internetowe i inne. W przeważającej ilości sięgnięto po materiały powstałe w latach 2000 – 2023 z pojedynczymi i trafnie dobranymi odniesieniami do opracowań znacznie wcześniejszych. Czasami jednak trudno znaleźć uzasadnienie do pojawiających się w tym wykazie innych – przykładowo z roku 1987 – autorstwa W.W. Jakóbca, pod tytułem: *Metodyka diagnozy organizacji przedsiębiorstwa przemysłowego* (strona 396. monografii).

Załączniki i pozostałe materiały (strony 421. - 456. monografii) mają postać klasyczną i świadczą o umiejętności konstrukcji tego typu zestawień. Charakteryzowane dzieło ma zatem postać poprawną z formalnego punktu widzenia. Zostało napisane w sposób świadczący o umiejętności konstrukcji tekstu naukowego. Zawarte w nim wyniki badań zostały upublicznione w sposób czytelny i komunikatywny dla każdego odbiorcy.

Stosując odniesienie merytoryczne, trzeba wyróżnić, że temat ocenianego dzieła został określony przez Habilitanta w sposób treściowo jasny i przekonywujący. Przełożone to zostało następnie na przejrzyste i w sposób logicznie ukształtowaną architekturę ocenianej monografii, wśród której wyróżnia się: wstęp, sześć rozdziałów i zakończenie.

W części początkowej każdy z istniejących rozdziałów posiada odpowiednio wyeksponowane *Wprowadzenie*, a w końcowej *Podsumowanie*, które zawsze ma postać syntetycznej prezentacji autorsko wyprowadzonych wniosków, refleksji, bądź propozycji.

Opracowana w ten sposób całość, pozwala na bezkolizyjne wyróżnienie poszczególnych części rozważań, które w ostatecznym wymiarze stanowią nie tylko przekrój zagadnień dotyczących zamachów terrorystycznych, ale przede wszystkim fundament do zamykającej całość, koncepcji skutecznego odnajdowania się w takich sytuacjach krajowych organów i służb reagujących.

Wstęp (s. 9. - 28. monografii) ma postać rozbudowanej kompozycji rozważań z naciskiem na charakter metodologiczny, co wymaga podkreślenia, gdyż w dziełach pozycjonowanych jako osiągnięcia naukowe w stopniu habilitacyjnym, nie zawsze taki tryb postępowania występuje.

Wobec takiego stanowienia – po ogólnym zapoznaniu z *sytuacją problemową* – Autor odniósł się do *przedmiotu badań*, jakim stała się *organizacja reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce rozpatrywana w wymiarze diagnostycznym i projektowym* (s. 10. monografii).

Wybór ten został następnie w sposób wielowątkowy uzasadniony, poczynawszy od wyartykułowania szeregu doświadczeń empiryczno-zawodowych, aż po wyniki poszukiwań źródeł wiedzy zobiektywizowanej.

W zakreślonym tak procesie naukowym – na wstępie – Pan dr inż. Jarosław Stelmach podjął się analizy krytycznej literatury przedmiotu.

Zaprezentowane tam rozważania stanowią solidnie opracowany materiał, który posiada co prawda nadmierny (moim zadaniem) szereg *hasłowych* uogólnień, ale rzetelnie pozwala ocenić, co na relacjonowanym etapie poznania zostało wcześniej odkryte i uświadomione, czego dotąd nie rozpoznano i co należało poprzez autorskie badania nie tylko poznać, ale przede wszystkim uzasadnić bądź udowodnić. Bazując na ujętych w ten sposób polach eksploracji Habilitant wykazał następnie, że ujęty w monografii proces poznania miał zasięg szeroki i odpowiednio badawczo ukierunkowany, a wybrany problem badawczy traktować trzeba jako oryginalny i inny, wobec dotychczasowych osiągnięć oraz rozpoznanego stanu wiedzy na wybrany temat.

Główny problem badawczy został sformułowany w formie postawionego pytania: Jaka organizacja reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce zapewni możliwie najwyższy poziom jego skuteczności, w świetle złożonej i ewoluującej natury zamachów oraz mogących wystąpić w jego trakcie zagrożeń operacyjnych? (s. 18. monografii).

W stowarzyszeniu z powyższym Autor ocenił, że warunkiem optymalnego sposobu wypracowania odpowiedzi na tak postawiony problem, było sformułowanie sześciu *problemów szczegółowych* (s. 18. - 19. monografii), którym nadano postać następującą:

1. *Jaki jest zakres i charakter terroryzmu?*
2. *Jaka jest natura zamachów terrorystycznych i jakie relacje zachodzą pomiędzy zamachami terrorystycznymi a czynnikami środowiskowymi oraz czasem?*
3. *Jakie typologie metod przeprowadzania zamachów terrorystycznych funkcjonują obecnie i jakich modyfikacji należy w nich dokonać, aby zapewnić ich najwyższą przydatność z perspektywy organizacji reagowania na te zamachy?*
4. *Jak dotychczas przebiegało reagowanie na zamachy terrorystyczne na świecie oraz jakie zagrożenia operacyjne najczęściej w nim występowały?*
5. *Jaka jest aktualnie organizacja reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce?*
6. *Jaka koncepcja organizacji reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce stworzy przesłanki do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu skuteczności podejmowanych w ramach tej organizacji działań?*

Zaskakująco – dopiero w tej części swoich rozważań – Habilitant odniósł się do celowości podjętych przez siebie badań. Zazwyczaj w opisie założeń metodologicznych – *cel badań* określany jest zaraz za wyłonieniem *przedmiotu badań*.

W klasycznym rozumieniu *celem badań* jest zawsze *jakaś czynność*. Autor postąpił w zgodzie z tym założeniem i za *cel główny badań* uznał *zaprojektowanie koncepcji organizacji reagowania państwa na zamachy terrorystyczne, zapewniającej jak najwyższy poziom skuteczności tego reagowania w Polsce, w świetle złożonej i zmieniającej się natury zamachów terrorystycznych oraz zagrożeń operacyjnych mogących wystąpić w jego trakcie.* (s. 19. monografii).

Jednocześnie został wyeksponowany jego aspekt *poznawczy* i *użyteczny*. W tym pierwszym względzie zaakcentowano *dążenie do odkrycia prawdy naukowej w obszarze aktualnego stanu rzeczy (przedmiotu badań)*, a w drugim – *wymierny rezultat w postaci koncepcji organizacji przedmiotowego reagowania oraz warunków jej wdrożenia w obecnych uwarunkowaniach społeczno-politycznych* (s. 19. monografii).

Następnie Badacz uwypuklił, że osiągnięcie *celu głównego badań* wymagało zidentyfikowania i realizacji *celów szczegółowych*. Założenie to konsekwentnie powiązał z zaakcentowanymi powyżej *problemami szczegółowymi* i wyróżnił:

1. *Ustalenie zakresu i charakteru terroryzmu.*
2. *Zidentyfikowanie natury zamachów terrorystycznych oraz wykrycie i scharakteryzowanie relacji zachodzących pomiędzy zamachami terrorystycznymi a czynnikami środowiskowymi oraz czasem.*
3. *Zdiagnozowanie funkcjonujących typologii metod przeprowadzania zamachów terrorystycznych oraz zaproponowanie podziału, przydatnego z perspektywy organizacji reagowania na te zamachy w Polsce.*
4. *Scharakteryzowanie przebiegu reagowania na zamachy terrorystyczne na świecie oraz zidentyfikowanie zagrożeń operacyjnych najczęściej występujących w tym reagowaniu.*
5. *Zdiagnozowanie aktualnej organizacji reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce.*
6. *Zaprojektowanie koncepcji organizacji reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce tworzącej przesłanki do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu skuteczności, podejmowanych w ramach tej organizacji, działań.*

Uporządkowany i prowadzony dotąd jedynie z drobnym zakłóceniem ciąg opisu założeń i wysiłków metodologicznych Badacza został następnie zarzucony. W korespondencji do wyłonionego *głównego problemu badawczego* Autor nie postawił *hipotezy głównej* i analogicznie do wyartykułowanych *problemów szczegółowych* – nie określił *hipotez szczegółowych*.

Zaskakująco nie dostrzegł/wyróżnił – zarówno w tej części swoich kalkulacji jak i następnych – żadnych *ograniczeń badawczych*, a przywoływał chociażby w podrozdziale 4.1. (strona 170. dysertacji). W to miejsce zostały wprowadzone szerokie rozważania dotyczące opisu wymaganej dla dociekań naukowych odkrywcości i wymierności, osadzenia prowadzonych badań w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie* i wykazania, że reprezentują one podejście systemowo-organizatorskie.

W trakcie kolejnych dywagacji Habilitant zaprezentował przyjęty przez siebie model *diagnostyczno-projektowej procedury badawczej* zastosowanej podczas badania problematyki reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce wraz z uwagami uzasadniającymi wybór wykorzystanych metod, technik i narzędzi badawczych.

Całość zaprezentowanych w ten sposób uregulowań została zamknięta charakterystyką struktury pracy, której nadano harmonijną postać wprowadzająco-streszczającą.

Treści zawarte w rozdziale 1. *Zakres i charakter terroryzmu* (s. 29. - 87. monografii) mają w moim przekonaniu charakter wprowadzający, gdzie w naturalny sposób wyakcentowano istotę badanego fenomenu i sposoby jego rozumienia w kontekście prowadzonych badań. Podniesione tam kwestie mają nie tylko znaczenie o charakterze teoretycznym, ale i utylitarnym. W obu tych obszarach Autor uporządkował mozolnie zbierane dane, pochylając się między innymi nad problematyką definicyjną, istniejących zakłóceniach w sferze poznawczej bądź identyfikującej potrzeby ze sfery bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Powstał tym samym solidnie opracowany materiał, w którym wskazano zakres i specyfikę celów oraz skutków terroryzmu, kategoryzację jego założeń i skuteczności strategii pośredniej. Takie ujęcie pozwoliło następnie Habilitantowi na wskazanie wariantów ich praktycznego, wymiernego szacowania oraz prognozowania w istotnym procesie budowania antyterrorystycznej odporności państwa. Wychodząc z tak zarysowej charakterystyki dokonał wyprowadzenia wniosków natury ogólnej. Ocenic je trzeba – jako istotne dla badań rozwijających dyscyplinę *nauki o bezpieczeństwie* i co ważne – zawarte niemalże na każdym etapie prowadzonych dla tej części pracy rozważań.

W ujęciu krytycznym, a być może dyskusyjnym dla innego stanowienia, uznać trzeba za zbędne – przy tak wysokiej powadze prowadzonych do tego momentu rozważań – włączenie dokładnych opisów istniejących w Polsce stopni alarmowych wraz z charakterystyką wymaganych dla nich przypadków. Uzasadnienie Autora, że można uwidocznic tam wiele deficytów, krytyki tej w moim przekonaniu nie eliminuje, podobnie jak możliwe wnioskowanie z późniejszych treści podobnego merytorycznie przekazu, że Wielka Brytania jest nadal krajem stowarzyszonym w Unii Europejskiej (patrz: s. 80. - 83. monografii).

Kolejne zamierzenie badawcze Habilitanta zostało sprawozdawczo zrealizowane w zgodzie z tytułem dla rozdziału 2. o treści: *Konceptualizacja natury zamachów terrorystycznych* (s. 88. - 129. monografii).

Podobnie jak powyżej – jest to solidnie zbadany i przygotowany materiał – możliwy do dalszego wykorzystania przez teoretyków i praktyków zarządzających krajowymi zagadnieniami antyterrorystycznymi.

Bezsprecznie zatem wykazano, że natura zamachów terrorystycznych znacząco różni się od ataków przeprowadzanych przez sprawców kryminalnych lub niepoczytalnych, a dokonywany przez nich wybór środowiska i czasu jest z reguły nieprzypadkowy. Tym samym wpływa bezpośrednio na ich ostateczny kształt, determinując wymiar, a także postać reagowania w aspekcie indywidualnym i instytucjonalnym.

Istotnym walorem zaprezentowanych w ten sposób wyników wysiłków badawczych Autora stało się zidentyfikowanie cech własnych zamachów terrorystycznych. Syntetyzując bogate i odpowiednio dobrane zestawienie treści o charakterze wyjściowym, pozwoliło to na kategoryzację *czynników środowiskowych i czasu zdarzeń* wraz z jednoczesnym przełożeniem tych elementów na rzecz organizacji dla przyszłych działań o charakterze neutralizacyjnym i ratowniczym.

Zgodzić się zatem trzeba z podsumowującymi dla tej części dzieła wywodami Habilitanta, że wyróżnione szacowanie w żaden sposób nie powinno być lekceważone, *gdyż może powodować osiągnięcie przewagi taktycznej nad silniejszym i zorganizowanym przeciwnikiem w postaci państwa*. W moim przekonaniu trudno także podważyć stwierdzenia następane, że tytułowa konceptualizacja *cech własnych zamachów terrorystycznych, czynników środowiskowych oraz aspektu czasu jest działaniem innowacyjnym autora*. *Do tej pory nie odnotowano badań skutkujących propozycjami typologii zamachów według kryterium czasu*. *Z perspektywy praktycznej, uzyskane na tym etapie wyniki, mogą z powodzeniem być wykorzystywane w projektowaniu działalności antyterrorystycznej instytucji państwowych*. *Stanowią także teoretyczną podstawę do kontynuowania i pogłębienia badań ukierunkowanych na opracowanie typologii metod przeprowadzania zamachów terrorystycznych* (s. 129. monografii).

Zawartość rozdziału 3. *Typologia metod przeprowadzania zamachów terrorystycznych* (s. 130. – 169. monografii) należy traktować jako świadomą i celową ze strony Autora kontynuację działań diagnostycznych poświęconych zidentyfikowaniu złożonej natury zamachów terrorystycznych. Jednocześnie ma ona charakter porządkujący dotychczasową wiedzę w zakresie funkcjonujących w środowisku badaczy typologii metod ich przeprowadzania. Istotny walor tej części opracowania przekłada się na stan, w którym Habilitant nie kwestionując dotychczasowej zasadności – zaproponował własny podział – przydatny, głównie z perspektywy organizacji krajowych działań antyterrorystycznych, i zakładanych przede wszystkim *w fazie reagowania* na ich wystąpienie.

Wyprowadzone w ten sposób wyniki prowadzonych badań zostały odpowiednio umocowane, w sposób świadczący o bogatym i solidnym *warsztacie badawczym* Habilitanta. Nastąpiło to między innymi poprzez skorzystanie z historycznego ujęcia zamachów terrorystycznych (w tym amerykańskiej *Global Terrorism Database z National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism*), studiów wybranych zamachów oraz raportów, analiz i literatury dotyczącej zamachów terrorystycznych (liczne źródła zostały wymienione w poszczególnych częściach monografii).

Zostało w ten sposób wyróżnionych dwanaście metod przeprowadzania ataków terrorystycznych, ale z niezauważalnym dotąd uwzględnieniem perspektywy funkcjonalnej, zapewniającej możliwość zaplanowania skutecznego reagowania na zamachy w wymiarze instytucjonalnym. Pozwoliło to jednocześnie na ich dalszą kategoryzację – uwzględniającą stosowane formy i narzędzia zamachów terrorystycznych.

Z perspektywy założonego przez Habilitanta procesu badawczego – dokonano w ten sposób wartościowego postępu. Pozwoliło to bowiem nie tylko na dokonanie systematyzacji badanych przypadków reagowania na zamachy terrorystyczne, ale ułatwiło ich eksplorację, dając następnie podstawę do zaproponowania w dalszej części scenariuszowego podejścia do organizacji reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce.

W kolejnym 4. rozdziale noszącym tytuł *Praktyczny wymiar reagowania państwa na zamachy terrorystyczne* (s. 170. - 246. monografii) – ze względu na brak doświadczeń krajowych w rozpatrywanym obszarze – zawarto wyniki badań diagnostycznych przeprowadzonych metodą wielokrotnego studium przypadku. Selekcji sześciu takich przykładów Autor dokonał według kryterium doboru zdarzeń zaistniałych po roku 2001 i przyjętych ograniczeń w postaci replikacji na takie zjawiska w państwach zbliżonych do uwarunkowań polskich: z perspektywy politycznej, społecznej, kulturowej oraz prawnej.

Naukowym efektem w ten sposób przygotowanego zabiegu stało się nie tyle zapewnienie spływu uporządkowanych informacji o konkretnych aspektach zainicjowanego wówczas reagowania kryzysowego, ale przede wszystkim stworzenie pewnego obrazu niezbędnych i powtarzających się czynności o charakterze organizacyjno-operacyjnym. Synteza zebranych w ten sposób danych pozwoliła Habilitantowi na szereg zobiektywizowanych uogólnień i wniosków, które z racji wpływu na sprawność reagowania państwa mogłyby być istotne podczas planowania przyszłych/krajowych działań antyterrorystycznych.

Zobrazowane w ten sposób autorskie ustalenie, jakie zagrożenia operacyjne występują współcześnie w procesach reagowania państwa na zamachy terrorystyczne wraz z podkreśleniem deficytów pojawiających się w obszarze procesów zarządzania, komunikacji i łączności oraz w trakcie neutralizacji zagrożenia i działań ratowniczych (s. 236. - 244. monografii) – uznaję za niezwykle wartościowe – zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i użytkowym.

Pisarskie sprawozdanie z osiągniętych na tym polu wyników w moim, być może dyskusyjnym poglądzie zostało jednak zakłócone wobec ich zbędnego rozdzielania i wstawienia w miejsce jednego – dwóch podrozdziałów o tytułach: 4.8. *Wnioski i uogólnienia* i 4.9. *Podsumowanie*.

Rozdział 5. *Organizacja reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce* (s. 247. - 315. monografii) wraz z przypisaną dla niego zawartością – to na podstawie posiadanego przeze mnie rozeznania – kolejna materia niechętnie podejmowana przez badaczy zagadnienia, ponieważ krajowe instytucje bezpieczeństwa narodowego takich działań dotąd nie realizowały.

Z podjętej w tym zakresie próby – Habilitant w mojej ocenie – wyszedł zwycięsko. Eksplorację wyłonionego przedmiotu dociekań naukowych przeprowadził w kilku, odpowiednio zaplanowanych etapach. Wydzielił zasadnicze elementy przedmiotowego reagowania, następnie rozpoznał stan organizacji w przypadku terrorystycznego zaistnienia zdarzenia, a na koniec ocenił jego walory z perspektywy skuteczności realizacji koniecznych działań.

W konsekwencji przyjęcia owych podejść reagowanie rozpatrywano zarówno w zakresie jego stopnia zorganizowania (rozumienie atrybutowe), jak i procesu jego projektowania (rozumienie czynnościowe). Badając kondycję organizacyjną państwa posłużono się metodą analizy podstaw prawnych regulujących funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa RP i jego podsystemów wraz ze zorganizowanymi instytucjonalnie działaniami występującymi w obliczu pojawiających się zagrożeń. W procesie tym uwzględniono plany zarządzania kryzysowego, uregulowania wewnętrzne wybranych instytucji bezpieczeństwa narodowego, wybrane publikacje naukowe i zestawienia eksperckie. Ogólnego osądu zakładanego przyszłościowo poziomu skuteczności polskich działań antyterrorystycznych w sytuacji zaistnienia zdarzenia terrorystycznego w przyszłości – dokonano – w oparciu o wyniki zastosowanej metody eksperckiej i wielokryterialnej oceny obecnego stanu rzeczy.

Bazując na takich podstawach w ostatecznym rozrachunku Autor zaprezentował *wielokryterialną macierz oceny organizacji reagowania państwa na zamachy terrorystyczne*. Przyjęto dla niej postać tabeli, z przyporządkowanymi do określonych kryteriów niesprawnościami wraz z nadaniem im poziomu istotności, czyli poziomu wpływu na ostateczny kształt organizacji reagowania (s. 247. - 315. monografii).

Materiał ten mieści się w moim przekonaniu w grupie najwyższych wartości ocenianej monografii, których esencję odzwierciedla – moim zdaniem – najważniejszy z szeregu autorsko wyprowadzonych wniosków, że *poziom zorganizowania reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce nie zapewnia osiągnięcia maksymalnych wartości jego skuteczności. Wynika to przede wszystkim z niewłaściwej organizacji reagowania w sensie czynnościowym. Brak jest wyznaczonej misji, celu i funkcji reagowania, spójnego oraz szczegółowego zaplanowania, a także przygotowania zasobów* (s. 315. monografii).

Rozdział 6. *Koncepcja organizacji reagowania na zamachy terrorystyczne w Polsce* (s. 316. - 384. monografii) odnosi się do autorskiej propozycji osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu skuteczności podejmowanych działań neutralizujących, ale w moim przekonaniu, ma jednocześnie charakter podsumowujący dotychczasowe dociekania Habilitanta.

Działania projektowe oparto na wynikach ustaleń diagnostycznych zaprezentowanych uprzednio w pisarskim sprawozdaniu z badań. W identyczny sposób wykorzystano wnioski i uogólnienia dotyczące natury terroryzmu oraz zamachów terrorystycznych, a także specyfiki środowiska organizacyjnego reagowania w wymiarze mikro/makrooczenia. Zaprezentowane na takich podstawach propozycje etapowego ujęcia organizowania reagowania antyterrorystycznego przez państwo zadedykowano w różnych ujęciach, przewidywanych zarówno dla systemu antyterrorystycznego, jak i reagowania na miejscu zdarzenia.

Za najważniejszy należy przy tym uznać fakt, że wdrożenie przedstawianej koncepcji zaproponowano z uzasadnieniem, iż wymagałoby to wprowadzenia w obowiązującym kształcie systemu antyterrorystycznego w Polsce jedynie niewielkich modyfikacji o charakterze prawnym i organizacyjnym (patrz: s. 382. monografii).

W *Zakończeniu* (s. 385. – 391. monografii) Autor omówił skalę zakresową i znaczenie osiągniętych wyników wraz z przedstawieniem refleksji uogólniających zasadnicze tezy monografii. Dokonał szeregu odniesień do problemów zidentyfikowanych w czasie procesu badawczego, odniósł się do wypracowanego wkładu badawczego na rzecz potrzeb dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie* i określił kierunki przyszłych eksploracji mogących korespondować z badaną rzeczywistością.

W takim stanie rzeczy, główne osiągnięcie naukowe Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha, mające postać monografii pod tytułem: *Zamachy terrorystyczne. Istota i koncepcja reagowania* – należy ocenić jako pracę wartościową i zawierającą bogaty materiał o charakterze naukowym.

Poszczególne jej części mają charakter twórczy i w swoich treściach – w sposób właściwy prezentują wyniki dociekań, które wnoszą nowy zakres wiedzy, związanej z problematyką *bezpieczeństwa antyterrorystycznego* i zjawiskami towarzyszącymi – w rozwój badań w obszarze *nauk społecznych*, w dyscyplinie *nauki o bezpieczeństwie*.

W dziele tym dokonano szczegółowej charakterystyki naukowo zidentyfikowanych metod, form, narzędzi ataków terrorystycznych, czynników środowiskowych i sposobów ich neutralizującego reagowania.

Efekty zaprezentowanych dociekań zostały przełożone na zaprojektowanie stosunkowo bezkolizyjnej do wprowadzenia koncepcji optymalizującej owe reagowanie i to w krajowym ujęciu czynnościowym, jak i atrybutowym.

4. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych Habilitanta

Analiza zaprezentowanych prac naukowych w sposób jednoznaczny wskazuje, że kierunek zainteresowań badawczych Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha po uzyskaniu stopnia naukowego doktora był sprecyzowany i lokalizujący się w nurtach badawczych dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*. W zasadniczej mierze dotyczył problematyki działań antykryzysowych – ze szczególnym uwzględnieniem reagowania na zamachy terrorystyczne w wymiarze indywidualnym i instytucjonalnym – w powiązaniu z bezpieczeństwem obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury krytycznej państwa.

Począwszy od roku 2016 Habilitant był zatem autorem 5 monografii. Pierwsza nosiła tytuł: *Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w działaniach policyjnych* (ISBN: 978-83-65422-37-8). Kolejna została upubliczniona w tym samym roku 2016 i zatytułowana: *Instytucje bezpieczeństwa narodowego* (ISBN: 978-83-65422-19-4). W roku 2020 zostało wydane dzieło pod tytułem: *Minimalizacja skutków zamachów terrorystycznych w budynkach użyteczności publicznej. Dobre praktyki i rekomendacje* (ISBN: 978-83-952538-2-9). Rok później powstała monografia: *Reagowanie na zamachy. Dobre praktyki i rekomendacje* (ISBN: 978-83-66491-79-3), a w roku 2022: *Przestępczość zorganizowana i jej zwalczanie. Zarys problematyki* (ISBN: 978-83-952538-3-6).

Pan dr inż. Jarosław Stelmach posiada również w swoim dorobku 3 monografie współautorskie: Kopczewski M., Stelmach J., Landmann T., Bednarczyk W., *Paradygmaty bezpieczeństwa: bezpieczeństwo publiczne*, Wrocław 2017, ISBN: 978-83-65422-60-6, z szacowanym udziałem na poziomie 25%; Jałoszyński K., Nawrat A., Jędrasiak K., Rożej A., Stelmach J. i inni, *Terroryzm. Działania antyterrorystyczne w 2018 r. Perspektywy. Wydarzenia*, Warszawa 2018, ISBN: 978-83-7399-800-1, z szacowanym udziałem na poziomie 15%; Jałoszyński K., Zubrzycki W., Jabłoński J., Stelmach J., *Kontrterroryzm. Siły specjalne, działania, wydarzenia w 2018 roku*, Szczytno 2019, ISBN: 978-83-7462-696-5, z szacowanym udziałem na poziomie 15%.

Habilitant legitymuje się ponadto autorstwem 21 i współautorstwem 4 rozdziałów w monografiach naukowych. W 15 przypadkach występował w redakcjach naukowych monografii, z czego w 6 – udział ten był 100%. Opublikował również jako autor (10) i współautor z wkładem 50% (3), artykuły w czasopismach o charakterze naukowym.

Ten ostatni materiał – w 7 przypadkach wydany był w języku angielskim, a tym samym, w układzie zwiększającym zasięg głoszonych treści.

Pod względem ilościowym, analizowany dorobek Kandydata można uznać za istotną, ale przede wszystkim naukową aktywność publikacyjną. Jak już wcześniej podnoszono – jest to materiał przyporządkowany do jednej i tej samej dyscypliny naukowej *nauki o bezpieczeństwie* i wnosi określony wkład w jej rozwój.

Stanowisko takie potwierdzają dane o charakterze *naukometrycznym*, które przekładają się na wyłonienie wskaźnika wpływu publikacji Habilitanta na środowisko naukowe. *Impact Factor* (z metodyką liczenia zgodnie z: *Summarycznym Impact Factor publikacji danego autora*) wynosi: 3,88. Liczba cytowań według bazy *Google Scholar* jest na poziomie 38. (w tym 13. autocytowań). Według bazy *Academia.edu* wynosi 9., a w publikacjach nieposiadających wersji elektronicznej: 65. (w tym 15. autocytowań).

W takim stanie rzeczy wartość *indeksu Hirscha* została ustalona na poziomie 4. *punktów*. Z kolei w świetle informacji o zgromadzonej liczbie *punktów MEiN* można wyprowadzić, że Habilitant posiada ich na poziomie około 1400.

Kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego od roku 2013 wykazywał się także aktywnością naukową na polu wymiany doświadczeń i prezentacji o charakterze konferencyjnym.

Do roku 2023 uczestniczył w łącznie 77 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych – początkowo upubliczniając wyniki swoich badań za sprawą publicznych wystąpień i wykładów, a w późniejszym okresie – w drodze wymiany poglądów, podczas moderowania przez siebie paneli dyskusyjnych, bądź prowadzenia debat eksperckich.

Nabierane systematycznie doświadczenie i poszerzająca się aktywność naukowa spowodowała, że Habilitant zaczął pełnić funkcje członka komitetów naukowych, programowych, organizacyjnych przewidzianych dla konferencji i kongresów naukowych, naukowo-technicznych, antyterrorystycznych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Począwszy od roku 2014 do 2023 – działalność taka została odnotowana w 37 przypadkach.

Wyjątkowo prestiżowym wymiarem tak aktywnej działalności konferencyjnej stało się przewodniczenie przez Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha komitetowi organizacyjnemu cyklu kongresów naukowo-technicznych pod nazwą *SAFE PLACE*, współorganizowanych corocznie przez różne uczelnie wyższe, ośrodki naukowe, a także instytucje eksperckie.

Poza czynnym propagowaniem treści naukowych w trakcie spotkań konferencyjnych – Kandydat udzielał się również w radach wydawniczych, naukowych oraz redakcyjnych czasopism naukowych i wydawnictw, w kraju i za granicą.

Z dołączonych do oceny czynności Habilitanta materiałów wynika, że Opiniowany aktualnie jest członkiem Międzynarodowej Rady Wydawniczej czasopisma naukowego *Journal of Scientific Papers Social Development and Security*, wydawanego przez Ukrainian Scientific Community w Kijowie oraz Międzynarodowej Rady Naukowej czasopisma naukowego *Studia Bezpieczeństwa Narodowego*, wydawanego przez Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie. W ostatnim z wymienionych pełni dodatkowo funkcję członka Rady Redakcyjnej.

Pan dr inż. Jarosław Stelmach jest także współredaktorem naukowym serii wydawniczej pod tytułem: *Przestrzeń publiczna – terroryzm – bezpieczeństwo* (Wydawnictwo Adam Marszałek), a ponadto recenzentem czasopisma *Security Review* (wydawanego przez Instytut Analizy Ryzyka w Rzeszowie) oraz czasopisma *Przegląd Policyjny* (wydawanego przez Akademię Policji w Szczytnie). Wykazał się także członkostwem w Radzie Naukowej czasopism: *Kultura Bezpieczeństwa* oraz *Security, Economy and Law*, wydawanych przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego *Apeiron* w Krakowie. U tego samego wydawcy, ale w kwartalniku *Security Dimensions* – pełni funkcję redaktora tematycznego – w obszarze problematyki bezpieczeństwa obiektów i terroryzmu.

Za wyróżniające dla aktywności naukowej Kandydata z obszaru nauk o bezpieczeństwie można również uznać liczne recenzowanie publikacji naukowych. W procesie tym współpracował z następującymi czasopismami naukowymi i wydawnictwami: *Zeszyty Naukowe Akademii Wojsk Lądowych*, wydawane przez Akademię Wojsk Lądowych we Wrocławiu; *Security Review*, wydawane przez Instytut Analizy Ryzyka w Rzeszowie; *Security Dimensions International & National Studies*, wydawane przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego *Apeiron* w Krakowie; *Przegląd Policyjny*, wydawane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie; *Policja. Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji*, wydawane przez Akademię Policji w Szczytnie; *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia de Securitate*, wydawane przez Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie; *Zeszyty Naukowe SGSP*, wydawane przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie.

Udział w zespołach badawczych, kierowanie takimi zespołami oraz prowadzenie samodzielnych badań naukowych w ramach projektów naukowo-badawczych należy przy tym uznać za mocną stronę aktywności Kandydata. Ich realizacja następowała w zgodzie z wybraną przez Habilitanta drogą naukowego penetrowania problematyki reagowania na zamachy terrorystyczne oraz bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej.

Działając w ten sposób uczestniczył w charakterze członka zespołu w jednym projekcie badawczym z funduszami MNiSW pt. *Realizacja Europejskiego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej w wybranych krajach członkowskich jako element podnoszenia bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej* (sygn. nr: 38/WNB/009/DzS, lata: 2015-2016) i kierował pięcioma zespołami bądź projektami naukowo-badawczymi: *Reagowanie w zdarzeniach o charakterze terrorystycznym* (sygn. nr: 61/WNB/020/DzS, lata: 2016-2017); *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne w budynkach użyteczności publicznej* (sygn. nr: 93/WNB/32/DzS. I nr: 61/WNB/020/DzS, lata: 2017-2018); *Możliwości zapobiegania skutkom zamachów na życie i zdrowie i ich minimalizacji w wymiarze bezpieczeństwa personalnego* (sygn. nr: 1/2019-2021/NWIBBO/DIFIN, lata: 2019-2021); *Dwie dekady polskich działań antyterrorystycznych z perspektywy skutków pośrednich zamachów terrorystycznych na WTC i Pentagon* (sygn. nr: 1/I.2021-XII.2021/NWIBBO/DIFIN, rok: 2021); *Organizacja działań antyterrorystycznych w fazie reagowania w Polsce wobec dynamiki zmian i złożoności współczesnego terroryzmu* (sygn.: 1/2020-2023/KIBB0/S/DIFIN, lata: 2020-2023).

Wskazane osiągnięcia warto przy tym oceniać przez pryzmat zaangażowania w towarzystwach naukowych. Pan dr inż. Jarosław Stelmach wykazał zatem, że od roku 2017 jest członkiem Oddziału Dolnośląskiego Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie; członkiem i rzeczoznawcą Polskiej Izby Ochrony (od 2019 r.) i Prezesem Fundacji Polski Instytut Bezpieczeństwa i Obronności (od 2021 r.).

Habilitanta cechuje również aktywność szkoleniowa – realizowana w ramach firmy doradczo-szkoleniowej *Safety Project*. Efektem tego są setki szkoleń, warsztatów oraz ćwiczeń z obszaru bezpieczeństwa w wymiarze indywidualnym oraz instytucjonalnym, jak również inne osiągnięcia popularyzujące naukę.

Wśród wielu działań wskazanych przez Kandydata – w tym w tak zwanych *mediach społecznościowych* – szczególnie należałoby wyróżnić założenie i prowadzenie kanału wiedzy o bezpieczeństwie na platformie *YouTube* pod nazwą *Project Safe-TY*.

Kanał ten jest subskrybowany przez prawie 1,5 tysiąca osób, a średnia oglądalność materiałów to kilkaset odsłon. Habilitant zamieścił tam ponad sto trzydzieści filmów z obszaru teorii bezpieczeństwa, działań antyterrorystycznych, kontrterrorystycznych, bezpieczeństwa fizycznego obiektów i innych.

Tym samym – jest to faktyczne stworzenie źródła dla nowocześnie realizowanej popularyzacji wiedzy – stowarzyszonej ze zróżnicowanymi potrzebami dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*.

Wszystko to razem przekłada się na prowadzenie przez Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha aktywności eksperckiej i współpracy ze środowiskiem instytucji bezpieczeństwa narodowego oraz z sektorem prywatnym. Wielokrotnie występował w roli doradcy, eksperta i audytora systemów bezpieczeństwa fizycznego w obiektach.

Wykonał też szereg czynności z zakresu profesjonalnego doradztwa dla instytucji rządowych, samorządowych oraz sektora naukowego i prywatnego. Do najważniejszych tego rodzaju przedsięwzięć można zaliczyć audyty bezpieczeństwa fizycznego na potrzeby takich instytucji, jak: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Polski Fundusz Rozwoju, Urząd ds. Cudzoziemców, Metro w Warszawie, Uniwersytet Medyczny w Lublinie czy Kopalnia Soli w Kłodawie.

Wyróżnić należałoby także odnotowany udział Kandydata w charakterze eksperta zewnętrznego w pracach zespołu zadaniowego przy *Międzyresortowym Zespole ds. Zagrożeń Terrorystycznych na rzecz opracowania standardów zabezpieczeń antyterrorystycznych i reguł współdziałania związanych z ochroną Infrastruktury Krytycznej* w latach 2017 - 2018.

Zaprezentowane powyżej zestawienie nie wyczerpuje listy wszystkich dokonań z katalogu osiągnięć naukowych Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha, a jest jedynie pewnym wyborem, wypełniającym ostateczne stanowisko, że ma to wymiar istotny dla dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*.

Przedmiotowa działalność prowadzona była przez Kandydata: systematycznie; w różnorodny ale metodycznie ukierunkowany sposób; w więcej niż jednej uczelni akademickiej, instytucji naukowej i proweniencjach stowarzyszonych; także w odniesieniu do wymogów bądź potrzeb środowiskowego popularyzowania nauki; na poziomie nie tylko krajowym ale i międzynarodowym.

5. Ocena końcowa i wnioski

Pan dr inż. Jarosław Stelmach jest wieloletnim pracownikiem naukowym i dydaktycznym. Posiada tym samym bardzo dobrze ukształtowane przygotowanie do prowadzenia badań naukowych i realizacji procesu dydaktycznego. Na tak zbudowanych fundamentach – legitymuje się szeroko udokumentowaną efektywnością na polu organizacyjnym, popularyzacji nauki i pozauczelnianym, a obszar jej zainteresowań badawczych jest ściśle związany z dziedziną *nauki społeczne* i dyscypliną *nauki o bezpieczeństwie*.

Biorąc pod uwagę zaprezentowaną powyżej – pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego w postaci dzieła pod tytułem: *Zamachy terrorystyczne. Istota i koncepcja reagowania* – traktowanego jako znaczny wkład w rozwój dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*, jak również nie mniej ważną dla tego obszaru pozostałą aktywność naukową stwierdzam, że Kandydat spełnia wymogi określone art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 poz. 478 z późn. zm.)

Wnoszę zatem o dopuszczenie Pana dr. inż. Jarosława Stelmacha do dalszego *postępowania habilitacyjnego* wraz z jednoczesną rekomendacją do nadania stopnia *doktora habilitowanego* w dziedzinie: *nauki społeczne*, w dyscyplinie: *nauki o bezpieczeństwie*.

/dr hab. Ireneusz T. Dziubek, prof. UK/